

**FOGLALKOZÁS CÍME:** Jönnek a méhek...?!

**TÉMA:** Szexuális felvilágosítás

**KOROSZTÁLY:** 9–12. évfolyam

**IDŐ:** 2 × 45 perc

### CÉL

A téma komplexitásának tudatosítása, szemléletuáltás elősegítése; a témával kapcsolatos alapismeretek elsajátítása és motiváció felkeltése további információk megszerzéséhez; a kognitív, érzelmi és viselkedéses szféra közös mozgósítása; a témával kapcsolatos kommunikáció támogatása.

### MÓDSZERTANI JAVASLATOK

**Időkeret:** A lehetőségek függvényében a foglalkozás megtervezhető szünet nélkül vagy az iskolai tanórák rendjéhez igazodva 2 X 45 percben szünet (a szokásos óráközi vagy legfeljebb 1 hetes) közbeiktatásával. A lehetséges szünet a 2.2. és a 2.3. feladat közé tervezett.

**Teremigény:** A foglalkozáshoz egy átlagos méretű osztályterem szükséges, amelyet úgy rendezzünk be, hogy alkalmas legyen 4 csoport munkájára.

**Eszközök, anyagok:** A foglalkozásuázlathoz oktatási segédanyag (prezentáció és feladatlap) készült, amely letölthető honlapunkról.

**Interaktivitás:** A foglalkozás két féle módszerrel került kidolgozásra. 1. Az interaktív (csoportmunkára épülő) változat: 2 × 45 percben a leírt foglalkozásuázlat szerint. 2. A nem interaktív (teljes egészében frontális előadásra épülő) változat: 1 × 45 percben a foglalkozásuázlat 2.2. és 2.3. feladatai, valamint a prezentáció kapcsolódó része tanári előadás formájában.

**Nemileg heterogén csoport:** Mivel a szexualitás mindkét nemet érinti, kiemelten fontos, hogy a lányok és a fiúk lehetőséget kapjanak egymás véleményének, viszonyulásának, nézőpontjának megismerésére. Ezért javasolt, hogy a foglalkozás során nemileg heterogén csoportokat képezzünk (kivéve az 1.1. feladatban).

**Kiegészítő pedagógiai megfontolások, javaslatok:** A foglalkozásuázlat „Tartalom” részében az egyes tevékenységek leírását kiegészítve dőlt betűvel szedve találhatóak.


**Felhasználás:** A foglalkozásuázlat a lehetőségek és az adott osztály diákjainak tudása, igénye, érdeklődése szerint szabadon módosítható!


### KÉSZÍTETTE



Zách Anita (pszichológus, pszichológia szakos tanár, magyar nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár)





### A FOGLALKOZÁSÚZLAT ÉS AZ OKTATÁSI SEGÉDANYAGOK A „TUDD, HOGY ÉRTSD!” KAMPÁNY KERETÉBEN KERÜLTEK KIDOLGOZÁSRA.

[www.tuddhogyertsd.hu](http://www.tuddhogyertsd.hu)

TEVÉKENYSÉG	TARTALOM	CÉL	MÓDSZER, MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK, ANYAGOK
<b>1. BEVEZETŐ GYAKORLAT</b>				
<b>1.1.</b> <b>„Kik ezek???”</b> (Asszociációs játék)  <b>10 perc</b>	A) A pedagógus bemutatja a „Tudd, hogy értsd” kampány logót: egy lány és egy fiú méhet. <i>(A képek előhívják a részben kulturálisan kódolt, részben a személyes élettörténetben gyökerező, szexuális felvilágosítással kapcsolatos képzeteket, amelyek megjelenésének biztonságot jelentő távolságtartással megfelelő felületet biztosítanak. A közvetített képi világ a szexuális felvilágosítással kapcsolatos esetleges frusztráció, félelem, zavar, ellenállás megnyilvánulását is lehetővé teszi.)</i>  B) Feladat: A diákok egy lány és egy fiú csoportot alkotva megszemélyesítik a csoport nemének megfelelő méhet.  A feladatlap megoldása során: <ol style="list-style-type: none"><li>1. Nevet adnak a méhnek;</li><li>2. Körben ötleteket gyűjtenek arról, hogy milyen gondolatai lehetnek. Az ötletek alapján leírnak 10 szót, amely szerintük a méh fejében van;</li><li>3. Közösén megbeszélik és megfogalmazzák egy mondatban, hogy mi a méh véleménye a szexuális felvilágosításról.</li></ol> C) A csoportok bemutatják munkájukat.	Ráhangolás. A témával kapcsolatos esetleges feszültség oldása. Előzetes tudás; kapcsolódó saját élmények, érzések, fantáziák előhívása a témában biztonságot jelentő távolságtartást lehetővé téve. Diagnosztikus értékelés	Kooperatív csoportmunka   Csoportos bemutatás	A prezentáció kapcsolódó része   2 különböző feladatlap kinyomtatva (a feladatlap letölthető a honlapról)

TEVÉKENYSÉG	TARTALOM	CÉL	MÓDSZER, MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK, ANYAGOK
	<p>D) A szexuális felvilágosításról elhangzott vélemények kapcsán lehetőség nyílik a téma megközelítésének nehézségeiről való rövid megbeszélésre. Majd ehhez kapcsolódóan a pedagógus irányításával a diákok közösen meghatározzák a foglalkozás során érvényes csoportszabályokat, amelyek a téma jellegéből adódóan eltérhetnek egy iskolai tanórán megszokott szabályoktól. <i>(A legfontosabb csoportszabályokra vonatkozó javaslat: A foglalkozás során másoktól elhangzott személyes információkat kezeljük csoporttitokként!; Tartsuk tiszteletben egymás véleményét, érzéseit!; Mindenki annyit osszon meg a személyes élményeivel, tapasztalataival kapcsolatban, amennyi jólesik!)</i></p>		Frontális megbeszélés	
<b>2. A KOMPLEXITÁS MEGISMERÉSE</b>				
<p><b>2.1.</b> <b>„Kíváncsi vagyok...”</b> (A csoportmunka előkészítése)</p> <p> <b>5 perc</b></p>	<p>A) A csoportbontáshoz a pedagógus a szexuális felvilágosítás 4 témaköréhez kapcsolódó 4 tárgyat helyez el egymástól távol az osztályterem padlóján. <i>(A tárgyak a pedagógus döntésétől függően lehetnek a témakörökhöz kapcsolódó ajánlott könyvek, honlapok; vagy akár jelképes tárgyak is. Javaslat a jelképes tárgyakra témakörönként: 1. körömcipő és nyakkendő, 2. szív képe, 3. kispárna, 4. őszter)</i></p> <p>Az egyes témakörök a szexuális felvilágosítás legfontosabb irányai:  <b>1. témakör: A nő és a férfi</b>  <b>2. témakör: A párkapcsolat</b>  <b>3. témakör: A szexuális élet</b>  <b>4. témakör: A megelőzés</b></p> <p>Csoportbontás: A diákok ahhoz a tárgyhoz állnak, amely felkeltette a kíváncsiságukat, de egy tárgynál max. X (osztálylétszám osztva négygel) fő férhet el, és lányoknak / fiúknak vegyesen kell lenni. Így megalakul a 4 csoport. <i>(Ez a csoportbontás lehetővé teszi, hogy 1. a diákok azokkal a társaikkal kerüljenek egy csoportba, akikkel szívesen dolgoznának együtt; 2. némileg heterogén csoportok alakuljanak. A téma specialitása miatt mindkét szempont fontos.)</i></p> <p>B) A csoportok helyet foglalnak egy-egy csoportmunkára alkalmas asztalnál. A pedagógus felsorolja a témaköröket az összefoglaló ábra bemutatásával. Feladat: A csoportok a tárgyak alapján kitalálják, hogy melyik a témakörük.</p> <p><i>(A továbbiakban – 2.2., 2.3., 2.4. feladatokban – minden csoport egy-egy témakört dolgoz fel. A feldolgozás 3 szinten 3 különböző tevékenységgel valósul meg a csoportmunkák során.</i>  <i>A 3 tevékenység formája minden csoportnál megegyezik, tartalma pedig az adott témakörnek megfelelő.</i>  <b>Kognitív szint:</b> a kvízzjáték során a témakörrel kapcsolatos tényeket, hiedelmeket vizsgálják;  <b>Viselkedéses szint:</b> a kommunikációs gyakorlat során átgondolják, hogy a témakörben kivel, miről és hogyan érdemes kommunikálni;  <b>Érzelmi szint:</b> az alkotási feladat során megjelenítik a témakörrel kapcsolatos érzéseiket, viszonyulásaikat.)</p>	Motiválás és előkészítés a következő feladatokra.	Csoportos drámapedagógia	A csoportbontáshoz szükséges 4 tárgy
			Frontális bemutatás	A prezentáció kapcsolódó része

TEVÉKENYSÉG	TARTALOM	CÉL	MÓDSZER, MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK, ANYAGOK
<p><b>2.2.</b> „Jé, tényleg...?!” (A kognitív szférát mozgósító kvízzjáték)</p> <p> <b>30 perc</b></p>	<p>A) Minden csoport megkapja és megoldja az adott témakörhöz tartozó feladatlapot. 10 perc áll rendelkezésre a munkára.</p> <p>A 2 részből álló feladatlap <b>tényeket, hiedelmeket jelenít meg.</b></p> <p>1. része: 20 állítást tartalmazó kvíz, amely tükrözi, hogy az adott témakörön belül milyen fontos témák különíthetők el. Az állításokban megfogalmazódnak a témakörrel kapcsolatos legfontosabb információk; a korosztály körében gyakori tévhitek, félelmek; a témakört érintő életvezetési lehetőségek. Feladat: A csoportok feladata eldönteni és a feladatlapon jelölni, hogy az adott állítás igaz vagy téves.</p> <p>2. része: a témakör differenciálására vonatkozó kérdés. Feladat: A csoportok feladata az olvasott állítások alapján meghatározni, hogy milyen témák tartoznak az adott témakörhöz. <i>(A feladatmegoldás során a csoport tagjainak közös döntést kell hozni – ha nincs egyetértés, a többség véleménye dönt. A pedagógus hangsúlyozza, hogy a csoportmunka során egymás minősítése nem megengedett!)</i></p> <p>B) A csoportok bemutatják az elkészült munkákat: felolvassák az igaz és téves állításokat és felsorolják az általuk elkülönített témákat. A megoldások kivetítve jelennek a prezentáción. A csoportok bemutatóját minden témakör után a pedagógus rövid prezentációja egészíti ki és összegzi. A prezentáció a témakörön belül elkülönített témákkal kapcsolatos alapismereteket közvetíti szorosan kapcsolódva a csoportmunka feladatához. A prezentáción szerepelnek ajánlott könyvek, honlapok további információk megszerzéséhez.</p>	<p>A témával kapcsolatos megfelelő információk megszerzése, gyakori tévhitek eloszlatása. Kapcsolódó félelmek csökkentése. Életvezetési stratégiák megismerése.</p>	<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Csoportos bemutatás</p> <p>Frontális előadás</p>	<p>4 különböző tartalmú feladatlap kinyomtatva (a feladatlap letölthető a honlapról)</p> <p>A prezentáció kapcsolódó része</p>
<p><b>2.3.</b> „Én erről beszélni...?” (A viselkedéses szférát mozgósító kommunikációs gyakorlat)</p> <p> <b>18 perc</b></p>	<p>A) Minden csoport megkapja és megoldja az adott témakörhöz tartozó feladatlapot. 8 perc áll rendelkezésre a munkára.</p> <p>A 2 részből álló feladatlap <b>kommunikációs helyzeteket, stratégiákat jelenít meg.</b></p> <p>1. része: egy hiányosan kitöltött táblázat, amely ajánlást fogalmaz meg, hogy kiivel és miről lehet kommunikálni az adott témakör kapcsán. 2. része: 5 befejezetlen mondat és a kommunikációs helyzet leírása, amelyben a mondat elhangzik. Ez a rész azzal foglalkozik, hogy hogyan érdemes kommunikálni. Feladat: A csoportok feladata a hiányos részek kitöltése. <i>(A pedagógus hangsúlyozza, hogy a csoportmunka során egymás minősítése nem megengedett!)</i></p> <p>B) A csoportok bemutatják az elkészült munkákat: ismertetik a kitöltött táblázatot és felolvassák a befejezett mondatokat. A bemutatók közben a hiányos feladatlap kivetítve megjelenik a prezentáción.</p> <p>C) A bemutatók után a tapasztalatok közös megbeszélése.</p>	<p>A témával kapcsolatos valódi párbeszéd elindításához, fenntartásához információk átadása; kommunikációs stratégiák, utak kijelölése. Saját válaszok megtalálása.</p>	<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Csoportos bemutatás</p> <p>Frontális megbeszélés</p>	<p>4 különböző tartalmú feladatlap kinyomtatva (a feladatlap letölthető a honlapról)</p> <p>A prezentáció kapcsolódó része</p>

TEVÉKENYSÉG	TARTALOM	CÉL	MÓDSZER, MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK, ANYAGOK
<p><b>2.4.</b> „Hát, számomra...” (Az érzelmi szférát mozgósító alkotási feladat)</p> <p> <b>14 perc</b></p>	<p>A) Minden csoport megkapja az alkotáshoz szükséges anyagokat, eszközöket. 10 perc áll rendelkezésre a munkára. (Amennyiben lehetséges, a pedagógus előzetesen megkéri a diákokat, hogy a foglalkozásra hozzanak magukkal ehhez szükséges kellékeket – pl. kedvelt újságokat, a témához kapcsolódó képeket, matricákat. Ebben az esetben a csoportok a hozott kellékeket is felhasználhatják.) Feladat: A csoportok feladata egy olyan doboz elkészítése, amely számukra megjeleníti a csoport témakörét: <b>a diákok érzéseinek, viszonyulásainak kifejezője, összefoglalója.</b> A kapott papírdobozt a csoportok különféle alkotó technikákkal (pl. montázs, festés, rajzolás, képregény rajzolás) díszítik, feliratokat, szöveges részeket készítenek rá.</p> <p>B) A csoportok az elkészült alkotásokat elhelyezik az osztályterem közepén, a diákok megnézhetik egymás munkáit, mint egy kiállításon. (Az elkészült dobozok később helyet kaphatnak az osztályteremben – ld. 4.1. és 4.2. feladat.)</p>	<p>A témával kapcsolatos érzések, viszonyulások kifejezésére, megélésére lehetőség biztosítása. Értékek képművelete.</p>	<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Frontális bemutatás</p>	<p>A prezentáció kapcsolódó része</p> <p>4 db közepes méretű papírdoboz (pl. cipősdoboz) Színes újságok, olló, ragasztó, színes ceruzák, filcek, festék, ecsetek stb.</p>
<b>3. A KOMPLEXITÁSRA VALÓ REFLEXIÓ</b>				
<p><b>3.1.</b> „Hát, szerintem...” (Összegzés véleménynel)</p> <p> <b>5 perc</b></p>	<p>A) Új csoportok alakulnak: a 4 új csoportban minden témakör (korábbi csoport) képviselője szerepeljen. Feladat: A csoportok feladata az 1.1. feladatban megszemélyesített lány és fiú névében megfogalmazni egy-egy mondatot az egyes témakörökkel kapcsolatban (pl. mi jelentett új információt számára, mit visz tovább, milyen kérdés merült fel benne).</p> <p>B) A csoportok szóvivői megosztják a többiekkel reflexiókat.</p>	<p>Kognitív szintű összegzés lehetősége. A téma komplexitásának tudatosítása vélemény kifejezéssel. Szummatív értékelés.</p>	<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Csoportos bemutatás</p>	<p>A prezentáció kapcsolódó része</p>
<b>4. A KOMPLEXITÁS HELYE</b>				
<p><b>4.1.</b> „Hol a helye?” (Összegzés építéssel)</p> <p> <b>6 perc</b></p>	<p>A) A pedagógus irányításával a diákok az osztályteremben megfelelő helyet keresnek a 2.4. feladatban elkészült dobozoknak.</p> <p>B) A diákok a dobozokat építőelemekként használva létrehozhatnak egy közös építményt: egy "komplexumot".</p> <p>C) Az építménynek nevet is adhatnak.</p>	<p>Érzelmi szintű összegzés lehetősége. A téma komplexitásának tudatosítása vizuális rögzítéssel. Szummatív értékelés.</p>	<p>Csoportos drámapedagógia</p>	<p>A 2.4. feladatban elkészült dobozok</p> <p>A prezentáció kapcsolódó része</p>
<p><b>4.2.</b> „És később?” (Összegzés további irányok kijelölésével)</p> <p> <b>2 perc</b></p>	<p>A pedagógus irányításával a diákok megegyeznek az építményük további sorsáról (helye, használatának lehetőségei, szükség esetén felelősválasztás stb.). (Javaslat: az elkészült építmény maradjon az osztályteremben, ezzel folyamatosan képviselve a téma létjogosultságát, fontosságát és komplexitását. További lehetőség, hogy a diákok a dobozokat folyamatosan számukra fontos tartalommal töltik fel. Így az építmény a diákok közti kommunikációs felületként működhet tovább a folyamatos információátadás és tapasztalatcsere érdekében. A működést érdemes felelősválasztással segíteni: egy-egy diák vállalja az adott doboz tartalmának gondozását. Néhány ötlet a dobozok lehetséges tartalmára: „A párkapcsolat” témakör dobozába tippek első randi helyszínhez, programhoz; „A megélés” témakör dobozába személyes tapasztalat alapján ajánlott nőgyógyászok, urológusok névjegykártyája stb.)</p>	<p>Viselkedéses szintű összegzés lehetősége. További irányok kijelölése. Az új ismeretek gyakorlásának lehetősége.</p>	<p>Frontális megbeszélés</p>	<p>A prezentáció kapcsolódó része</p>